

[Justitsministeren.]

der mulighed for erstatning. Og de samme regler genfinder vi i Københavns bygge lov fra 1939, i vejbestyrelsesloven fra 1957 og i landsbygge loven fra 1960. Specielt vedrørende den sidste vil jeg gerne fremhæve bestemmelsen i lovens § 5, hvorefter amtsrådet kan forbyde udstykning til sommerhusbebyggelse og anden udstykning, som strider mod en forsvarlig og hensigtsmæssig byudvikling, og gøre dette uden erstatning til den private ejer, og samme lov, landsbygge loven, indeholder i § 20 en bestemmelse, som åbner mulighed for at nægte godkendelse af en bebyggelse også uden erstatning.

Det var dette princip, der så at sige blev brudt i 1949 ved ændringen af byregulerings- og byplanlovene, der gav erstatning, uanset at ejeren kunne udnytte ejendommen som hidtil, og det er det samme princip, som blev indført i den gældende naturfredningslovs § 22. At det klart var en urimelig og inkonsekvent bestemmelse i naturfredningsloven, vil jo fremgå, hvis man sammenholder den med landsbygge lovens § 5, for efter landsbygge lovens § 5 kunne amtsrådet hindre en sommerhusbebyggelse, som ikke efter naturfredningsloven kan hindres uden at være erstatningsforpligtende.

Det sæt love, jeg nævnte, hvor ingen erstatning ydes for generelle rådighedsindskrænkninger, er efter regeringens opfattelse udtryk for den gældende forfatningsret. Det er godkendt af lovgivningsmagten, af administrationen og af domstolene. Men det andet sæt love, lovene af 1949 og den seneste udgave af naturfredningsloven, går ud over grundlovens krav; man fastsætter erstatningen ikke som forfatningsmæssig nødvendig, men som hvilende alene på politiske billighedsbetragtninger.

Må jeg minde om, at i regeringsforslagene af 1949 var der ingen erstatningsbestemmelser, de blev indsat i tinget, og jeg vil gerne understrege, at begrundelsen dengang var rene billighedsbetragtninger. Det er anført i folketingsudvalgets betænkning, at de rådighedsindskrænkninger, hvorom der var tale, ikke burde give grundejerne adgang til erstatning, men man sagde: det kan befrygtes, at der efter de anførte bestemmelser kan opstå tilfælde, hvor det vil

virke ubilligt over for en grundejer, om der ikke ydes ham erstatning i anledning af, at ejendommen inddrages under mellem- eller yderzone, selv om de indskrænkninger i ejendomsretten, der herved bliver tale om, kun fastsættes for et begrænset tidsrum. Men hertil føjede partierne venstre og det konservative folkeparti en rent principiel betragtning, som gik ud på, at hvis samfundet vil træffe regulerende bestemmelser, der bevirker, at der sker sådanne indskrænkninger i en ejers midlertidige rådighedsret, at ejendommen får en faktisk mindre værdi, så skal de enkelte ikke være ofre for samfundets interesse; i sådanne tilfælde bør der ydes erstatning. Men det er vel klart, at dette rent generelle synspunkt går langt ud over, hvad der er gældende ret. Det er ikke udtryk for en forfatningsmæssig, men for en politisk bedømmelse. I begge de tilfælde, hvor en ændring skete, var det ud fra billighedsbetragtninger. Ved naturfredningsloven drejede det sig simpent hen om — og jeg gav meget klart udtryk for regeringens principielle opfattelse dengang — at man ønskede at samle så stort et flertal som muligt omkring denne lovgivning, og derfor accepterede man erstatningsbestemmelser ud fra billighedsbetragtninger.

Må jeg have lov til sammenfattende at sige, at jeg har det indtryk, at oppositionen til højre opfatter disse forslag som frontalangreb på den private ejendomsret. Nuvel, det er et synspunkt, man kan anlægge, men jeg vil gerne rejse det spørgsmål: tror oppositionen virkelig, at vi har råd til i dette lille land, hvor vi lever mere end 100 mennesker i gennemsnit pr. kvadratkilometer, at opretholde en privat ejendomsret af så eksklusiv karakter som den, oppositionen gør sig til talsmænd for? Jeg tror det ikke, og også ud fra de samfundsmæssige synspunkter, som må være oppositionens, må man erkende, at en begrænsning i den private ejendomsret er nødvendig. Hvis man kunne tænke sig den tanke, at oppositionen over for disse generelle rådighedsindskrænkninger vil påberåbe sig grundlovens § 73, stk. 2, vil regeringspartierne afvise det. Anderledes stiller det sig selvfølgelig med hensyn til de egentlige ekspropriationsbestemmelser i byreguleringslovforslagets § 17 og byplanlovforslagets punkt 2. Det